

començar en temps antic; per tant no és estrany que ja aparegui *Montigervo* amb *b* o *v* afegides a MONTICELLUS en les mencions de 1403, i fins en les de 1364 i 1393 (si bé el context d'una d'aquestes fa sospitar que es refereixi al II).

Una altra informació d'atribució dubtosa és una relació de l'a. 1398 referent a un terratrèmol: ens diuen que «en lo terme de Xàtiva caigueren grans roques a les muntanyes de *Pentadell* i *Montchervo*» (Fontserè-Iglésies, *Recopilació Sismica* 64): com a cosa d'un observador probt. foraster, és clar que hem d'entendre *Benicadell* en lloch de *Pent-* i 'regió' de Xàtiva més que 'terme'; però la connexió amb el *Benicadell* fa pensar més en el (II) que en (I).³

AlcM es fa les coses massa senzilles en dir que *Montitxelvo* ve de MONTEM CERVI 'muntanya del cervo': queda provat que la qüestió és molt més complexa. ¿Hi va haver realment cervos per allí? Queda per provar: no podríem al·legar *El Sèrvo* pda. del te. L'Olleria (XXXII, 104), a la r. d'Albaida: en tot cas no seria mossàrab (car llavors hi hauria *č*): potser ve d'un serf (SERVUS) o hauria de ser una designació cultista a base de llegendes de cervos del folklore català.

El que és indiscutible és l'existència de successors mossàrabs de MONTICELLUS, en els quals hi ha la *č* del mossàrab < c^e, si bé sovint arabitzada en ğ (perquè en àrab no hi ha el fonema *č*). Com ja va dir Simonet (*Glos. Moz.*) d'aquí ve el nom de l'alqueria *Montegellos* (p. 16) o *Montegillos* (p. 46) o bé encara *Montigellos*, en te. de Pollença segons el *Rept. de Mallorca*; sincopat en *los Mongèls* pda. de Peníscola (XXVII, 195.5). I *Muntxelló* en el Camp de Tarragona.

¹ Cf., en el *Rept.*, *Metriem* alq. i te. de Rogat (Bof. 343, 455) (V. article a part).—² *Benichervo* figura després de *Montichervo* en la llista de pobles valencians de c. 1600 p.p. Chabàs *El Archivo* IV.—³ En canvi crec que *Benizaver* alq. de la vall d'Albaida en el *Rept.* (Bof. 459, 344) deu ser un lloc inconnex i diferent tant de II com de I.

Montjoi, V. *Montgai* *Montjuic*, V. *Juic* *Montllats*, V. *-Lada*

MONTLEÓ

Riu de l'Alt Maestrat.

Neix a Puerto Mingalvo, poble aragonès que confina amb el terme valencià de Vistabella; i després de passar prop d'Atzeneta va a desembocar per la dreta a la Rambla de la Viuda, entre els termes de Culla i Les Useres.

Pron. local: el riu de *mojó*, a Vilafranca del Mae., si bé també hi vaig escriure *Montlleó* (XXIX, 47.9,12) i explicaren que *r. de mojó* «només es diu des de

L'Estrella per avall» (doncs: no en el terme de Mosquerola, aragonès; «el riu de *mojó*» a Vistabella (XXIX, 78.19); riu de «*mojó*» a Benassal (XXIX, 48.3). Quant a Atzeneta, Bellés diu «ací, per regla general diuen 'el riu' i res més, i si els demanen el nom diran *monjeó*» (XXIX, 2.21,24). Però notem també com ho deia un escriptor tan coneixedor del país com Garcia Girona: «Del riu *Montlló* quan baixen regals de fusa neu ---», «--- rossinyols qui gentils passades / del riu *Montlló* ensajeu pels carassols»; i de vegades amb *de*: «Seidia i Artal peguen cap al riu *de Montlló*» (*Seidia*, 221, 67). O sigui, sempre bisíl·lab, assegurat pel metre.

Però es veu que ultra el riu, també fou nom d'un indret precís, o d'un poblat, més o menys reduït, ço que ens explica per què els inf. populars, de Vilafranca, Vistabella i Benassal, digueren sempre «riu *de M.*» amb *de*. I també Ga. Girona ho deia així si no li ho impedia el metre, no pas «riu Montlló». En efecte, el mateix G. Girona, en el seu *Vocab. del Maestrat*, així com sol dir, per a les localitats on s'usa un mot, que «s'usa a Vilafranca, a Morella etc.», també diu que un mot, «s'usa a *Montlló*» (p. ex. s.v. *cromull*). Això mateix donen a entendre les

MENC. ANT. S. XVI: «Val de *Monlleó*» (igualat a una sèrie de pobles com Vilafamés etc., en el *Memorial Muñoz* (BSCC XVI, 431). Ja: 1382: «*Montem Leon*» (BSCC XIV, 462).

A uns 3 k. de les seves fonts més altes, segons l'IGC, es troba el «Mas de *Monleon*» (40°17 × 3°15), per alt de la riba esq., a nivell de les fonts; però també posa «Mas de *Leon*» a la riba dreta, per aquella altura. El cas és, però, que no eren coneguts com a nom de masos als meus inf. d'aquells pobles, en particular el de Vistabella, que en canvi m'anomenà el «veïnat del *Montlleó*» (XXIX, 79, 4, 79.12); i els pagesos a qui vaig demanar el camí, en el curs de la meva marxa de Benassal a Penyagolosa, em digueren que es travessa (el riu) «pel *Mojó*» a Castellet; i explicaven que una altra branca de camí puja a l'Est «des del *Mojó* cap al Pinar Negre» (XIX, 80.13).

En total sembla, doncs, que tant aquests detalls d'itinerari, com les cites dels SS. XIV i XVI es refereixen a les parts disseminades del mateix «veïnat del *Mo(n)lló*» que indicà l'inf. de Vistabella, i la «Val de *Monlleó*» de Muñoz. I en conclusió consten només *Molló*, *mojó* i *monjeó*, com formes autèntiques del nom de tot el paratge; no sols del riu.¹

ETIM. A) Suposant que el nom li vingui de les fonts del riu, serà simplement l'àrab *mā-l-ʿuyūn* 'l'aigua de les deus'. És versemblant que aquí la *a* tingui timbre velar: per la *m*, per les *u* que la rodejaven i per influència del *ʿain*: doncs *mā-l-ʿoyūn*, passant per una banda a *mojeón* (dissimilació) i per altra banda *mañón* > *mojó*, la versió més popular. És clar